

Τέχνη και Κοινωνική Κριτική

Η ενότητα της καλλιτεχνικής κριτικής και της κοινωνικής κριτικής, της ατομικής κριτικής και συλλογικής κριτικής, συγκροτεί έναν από τους κεντρικούς άστερισμούς της Κριτικής Θεωρίας της Σχολής της Φραγκφούρτης. Η καλλιτεχνική κριτική έρχεται δυναμικά στο προσκήνιο, μόλις αρχίζει να υποχωρεί ή να εξασθενεί η κοινωνική κριτική. Μέσω της αλληγορίας του έργου τέχνης ως ενός προφαινεσθαι μιας διαφορετικής κοινωνίας διασώζεται και μένει ζωντανή η δυνατότητα του μη ταυτόσημου. Τόσο η καλλιτεχνική όσο και η κοινωνική κριτική δεν μπορούν να θεωρηθούν απλώς σαν θεωρητικές, αφού ακόμη κι αν ήταν αυτή η περίπτωση, ίσο σκέπτεσθαι είναι μια πράξη, η θεωρία μια μορφή πράξης: μόνο η ιδεολογία της καθαρότητας του σκέπτεσθαι εξασπτά σχετικά μ' αυτά». Δηλαδή, τόσο η καλλιτεχνική όσο και η κοινωνική κριτική, πρέπει να κατανοηθούν και ως μορφές πράξης. Ωστόσο, πρέπει να αναδεχθούν και τα όρια της καλλιτεχνικής πράξης σε σχέση με την κοινωνική πράξη. Η καλλιτεχνική πράξη από μόνη της δεν δύναται να διαρρήξει την κατεστημένη αρχή της πραγματικότητας και την αρχή της απόδοσης. Γι' αυτήν τη ρήξη η κοινωνική πράξη έχει την προτεραιότητα. Γι' αυτό ο καλλιτέχνης ακόμη κι όταν ζει απομονωμένος στο ατελιέ του δεν δημιουργεί έργα «εφήμερη» της

κοινωνίας. Με την επιρροή του έργου τέχνης στην ίδια τη ζωή, στην ίδια την κοινωνία, αποσκοπεί έστω και έμμεσα στην αναμόρφωση της κοινωνικής πραγματικότητας. Αν μάλιστα λάβει ως έργο τέχνης την ίδια την κοινωνία, τότε η καλλιτεχνική πράξη και η κοινωνική πράξη θα γίνουν ένα, και η τέχνη θα επανενωθεί με την ίδια την κοινωνία.

Λέξεις κλειδιά: Κοινωνική κριτική, καλλιτεχνική κριτική, έργο τέχνης,
αισθητική εμπειρία, διάσωση του μη ταυτάσημου